

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет філології

Кафедра загального та германського мовознавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Риторика

Освітня програма перший рівень (бакалавр)

Спеціальність Історія (середня освіта)

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “22” вересня 2020 р.

м. Івано-Франківськ - 2020

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Риторика
Викладач (-і)	Ярослав Григорович Мельник
Контактний телефон викладача	(0342) 59-60-10 моб. 067 730 58 26
Е-mail викладача	mel.jarolav@gmail.com
Формат дисципліни	Очна/заочна
Обсяг дисципліни	Кредитів ЄКТС – 3 кредити (90 год.)
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Обговорення індивідуально вибраних студентом питань і тематики з лекційних курсів та самостійної роботи
2. Анотація до курсу	
<p>Курс «Риторика» для студентів спеціальності «Історія (середня освіта)» входить до циклу історико-культурологічних дисциплін і відбиває усі періоди розвитку дисципліни від V ст. до н.е. до поч. XX ст. Особлива увага у розгляді періодизації зосереджена на XX та XXI ст. – т. зв. періоді «неориторики». Презентуються також закони сучасної дискурсології та визначається її місце у організації інформаційного середовища на сучасному етапі розвитку цивілізації. Також предметом спеціального розгляду є політичний дискурс та типологія комунікативної поведінки політичних лідерів, працівників мас медійної сфери та ін. Курс передбачає теоретичну та практичну частини. У практичній ключовим сегментом є презентація матеріалу (на обрану тему) з урахуванням сучасних вимог до культури оприлюднення інформації.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета та цілі освітньої програми для студентів спеціальності «Історія (середня освіта)» є підготовка висококваліфікованих фахівців, які у майбутньому зможуть високо ефективно працювати в аудиторіях середніх навчальних закладів. Риторика як лінгво-культурологічна дисципліна віддзеркалює розвиток історії та культур – вона паралельно розвивається з історією. Для кращого засвоєння історичних курсів пропонується курс «Риторика». Цей курс складається з двох основних блоків – це «Історія та теорія риторики» та «Сучасна неориторика», яка у свою чергу передбачає академічну комунікативну практику. Саме поєднання теорії та практики забезпечує якісну підготовку фахівців до майбутньої роботи у навчальних закладах. Обсягом матеріалу, який пропонується студентам передбачено опрацювання матеріалу, який тематично пов'язується з проблемами сучасного інформаційного простору – це компетентності у галузі комунікатології, комунікативної конфліктології, соціальної психології, культурології, медійного та академічного дискурсу, екології інформаційного середовища, культури мови та комунікації, у площині поєднання дискурсу з правилами та законами логіки, етико-правових норм функціонування слова, етикетних та стилістичних норм комунікативних актів, соціокультурної та гендерної диференціації інформаційних актів, ментальних та прагматичних специфік та ін. Також передбачена прикладна комунікативна практика – уміння збирати інформацію, визначати пріоритети, тактики та стратегії; здійснювати систематизацію, класифікацію матеріалу і виводити типологічні закономірності; уміння вести дискусію та знаходити компромісні рішення; уміння володіти собою та аудиторією; уміння створювати позитивну комунікативну атмосферу. Кінцевою метою курсу є підготовка молодих спеціалістів до майбутньої освітньої діяльності, до соціальної активності та спроможності самореалізуватися.</p>	
4. Компетентності	
<p>У процесі засвоєння матеріалу студенти повинні набути таких компетентностей: а) володіти історією європейської цивілізації та історією розвитку риторичної традиції; б)</p>	

знати основні періоди розвитку культур та специфіку функціонування публічного слова; в) знати основні закони класичної риторики; г) принципову відмінність неориторки поч.ХХІ ст. (дискурсології) від класичної риторики; д) основні принципи функціонування публічного слова у тоталітарних режимах; е) мовно-комунікативні коди лідерів політичних систем і правове поле; є) мовно-комунікативні моделі і права людини; ж) комунікативно етичні рамки і сучасні політичні режими.
Вміти застосувати вищеописані теоретичні знання на практиці.

5. Результати навчання

Результати навчання полягають у поступовому підході на вивченню основних підходів до дослідження інформаційного середовища; умінню вибудувати вірні стратегії та тактики; раціональному збору та відбору інформації; систематизації та класифікації мовних та позамовних чинників; укладення логічно вивірених інформаційних блоків; досконалій презентації матеріалу; умінні критично оцінювати успішні та девіантні фрагменти комунікативних актів.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	14
семінарські заняття / практичні / лабораторні	16
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
5	Історія (середня освіта)	III	вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Історія та теорія риторики. Методологія сучасної неориторки. - Риторика у колі інших наукових дисциплін початку ХХІ століття; - Неориторика і філософ. антропологія; - Базові методологічні засади наукової парадигми; - Періодизація розвитку риторики; - Риторика та дискурсологія; наратологія, теорія	Лекція	1,5,6	Опрацювання рекомендованих джерел - 4	5 балів	Впродовж семестру у відповідності до розкладу занять

інформаційних полів, політичний дискурс; - Історія і сучасні освітні процеси. Риторика та інформаційна компетентність.					
Тема 2. Антична риторика. Основні правила та закони античної риторики; - Давньогрецька риторична школа; - Риторична школа софістів (ранній період). Риторично-філософські школи; зародження академічної риторики; - Риторика Давнього Риму; - Політична риторика античності як сегмент античної культури; - Традиції античної риторики у різних періодах розвитку європейської культури;	Лекція, практичне заняття	1,6,8	Опрацювання рекомендованих джерел - 4	5 балів	Впродовж семестру у відповідності до розкладу занять
Тема 3. Риторика Давньої Візантії та Середніх Віків. Політична риторика і європейський простір. - Традиції античної риторики та культури у епоху Середніх віків. - Вплив	Лекція, практичне заняття	1,6,8	Опрацювання рекомендованих джерел - 4	5 балів	Впродовж семестру у відповідності до розкладу занять

<p>християнської риторики на політичну риторичу Середніх Віків. - Особливості культури та риторики Візантії, Східної та Західної Європи - Відродження академічної риторики та вплив на історію розвитку; - Риторика в навчальних закладах Європи. Риторика у системі освіти різних країн.</p>					
<p>Тема 4. Риторика Відродження і Просвітництва. Політична риторика у колі інших типів дискурсу. - Античність, Відродження, та європейська риторична традиція; - Риторика та стилістика – криза риторики; - Ораторське мистецтво та риторика. Політична риторика XVI-XIX ст. Макавеллізм у форматі політичної риторики; - Риторика епохи Просвітництва. Риторика в навчальних закладах Європи</p>	<p>Лекція, практичне заняття, самостійна робота</p>	<p>1,3,6</p>	<p>Опрацювання рекомендованих джерел - 4</p>	<p>5 балів</p>	<p>Впродовж семестру у відповідності до розкладу занять</p>

в XV-XVIII ст. Риторика в Острозькій та Киево- Могилянській академіях.					
Тема 5. Політична риторика XIX- XX ст. Риторика політичних рухів. - Політична риторика та ораторське мистецтво у колі інших видів ораторського мистецтва; - Риторика революцій XIX- XX ст. ; - Риторика тоталітарних режимів; - Комуністична риторика та риторика фашизму; - Риторика і мас- медійний простір. Риторика і пропаганда. Риторика і диктатури і демократії. Риторика у системі освіти XX ст.	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	2,3,7	Опрацювання рекомендованих джерел - 4	5 балів	Впродовж семестру у відповідності до розкладу занять
Тема 6. Відродження риторики. Неориторика другої половини XX століття; - Риторика післявоєнного періоду; - Відродження класичної риторики та формування нової парадигми;	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	2,5,8	Опрацювання рекомендованих джерел - 4	5 балів	Впродовж семестру у відповідності до розкладу занять

<p>- дискурсологія та наратологія поч. ХХІ ст.;</p> <p>- політична риторика поч. ХХІ ст.;</p> <p>- політична риторика епохи інтернету;</p> <p>- Неориторика і сучасна епоха. Риторика, неориторика, комунікація. Неориторика у закладах освіти.</p>					
<p>Тема 7. Політична риторика ХХІ ст. Новітні етичні засади формування інформаційного простору;</p> <p>- Риторика, політична риторика та ЗМІ;</p> <p>- Політична, дипломатична риторика у контексті політичних протистоянь;</p> <p>- Міжнародні нормативи та закони у формуванні інформаційного простору;</p> <p>- політична неориторика у контексті українського та європейського законодавства;</p> <p>- Риторико-комунікативна поведінка лідерів країн;</p> <p>- Риторика міжнародних переговорів</p>	<p>Лекція, практичне заняття, самостійна робота</p>	<p>3,5,7</p>	<p>Опрацювання рекомендованих джерел - 6</p>	<p>5 балів</p>	<p>Впродовж семестру у відповідності до розкладу занять</p>

<p>політичних риторів та інформаційні війни поч. ХХІ ст.;</p> <p>- політико-неориторичні стратегії поч.ХХст.;</p> <p>- культура риторики, комунікації та політичного простору;</p> <p>- Риторика, неориторика та теорія «комунікативного вчинку».</p> <p>Комунікативна поведінка та відповідальність.</p> <p>Особистісний інформаційний простір.</p> <p>Комунікативна компетентність.</p>					
---	--	--	--	--	--

7. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання здійснюється за національною та ЄCTS-шкалою. Оцінювання на основі 100-бальної шкали (Див.: пункт „9.3. Види контролю” Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»).
Вимоги до письмової роботи	Загальні 100 балів включають: 50 балів за реферативний виклад історії та теорії риторики; 25 балів підготовки презентації та презентація матеріалу на запропоновану тему з проблем сучасної неориторики (політичної) з супутнім аналізом комунікативної поведінки лідерів країн, працівників ЗМІ та ін. на поч. ХХІ століття; 25 балів уміння проводити дискусії, полеміки, вести структуровану етично збалансовану комунікацію; коректно формувати текстовий (вербальний) процес.
Семінарські заняття	Концептуально-конкретне та емпірично-верифіковане висвітлення питань
Умови допуску до підсумкового контролю	За 5-ти бальною шкалою
	Виконання усіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають контрольному оцінюванню. Мінімальна кількість балів для зарахування курсу – 50 балів

8. Політика курсу

Жодні форми порушення академічної не доброчесності не толеруються. У випадку таких

подій – реагування у відповідності Положення 1 і Положення 2.

9. Рекомендована література

1. Абрамович С.Д., Чикарькова М.Ю. Риторика. – Львів, 2001.
2. Кабаченко Т.С. Методы психологического воздействия. – Москва, 2003.
3. Єрушевич Г.Д., Мельник Я.Г. Вступ до риторики. – Івано.Франківськ, 2002.
4. Мельник Я.Г. Спічрайтинг. – Івано-Франківськ, 2019.
5. Мельник Я.Г. Помилки у системи традиційнонь логыки – Івано-Франківськ, 2019.
6. Леммерман Х. Учебник риторики. – М.: 2006.
7. Почепцов Г.Г. Коммуникативные технологи XX века. – Москва-Киев, 2006.
8. Сагач Г.М. Риторика. – К.:2009.
9. Культура парламентской речи. – М.: 1999.

Викладач к.ф.н., професор Мельник Ярослав Григорович